

Plenum

Torsdag 8.9.2016 kl. 16.03—21.01

2.1. Muntlig fråga om säkerhetsärenden vid Fennovoimas kärnkraftsprojekt (Riitta Myller sd)

Muntligt spörsmål MFT 77/2016 rd

Muntlig frågestund

Talman Maria Lohela: Första frågan, ledamot Myller.

Debatt

16.04 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Eduskunnan syksy on ilmeisesti yllättänyt ministerit, koska ministeriäitiossa on aika monta tyhjää paikkaa. Asiallisesti kysymykseni kuuluisi ministeri Rehnille, mutta kun hän ei ole nyt paikalla ja tiedän, että myös pääministeri on hyvin aktiivisesti seurannut energia-asioita, ja kun tämä aihe liittyy myös hänen omaan kotialueeseensa, niin esitän kysymyksen hänelle.

Tällä viikolla A-studio kertoi Fennovoiman ydinvoimahankkeesta ja siihen liittyvistä, Säteilyturvakeskuksen havainnoimista turvallisuusepäselvyyksistä. Yhtiön työntekijät ovat kertoneet painostuksesta ja turvallisuusasioiden sivuuttamisesta ydinvoimalan rakennushankkeessa. A-studion elokuisen raportin mukaan turvallisuusasioiden allekirjoittajia on jopa vaihdettu, jos alkuperäinen asiantuntija ei ole suostunut hyväksymään ja allekirjoittamaan asiaa.

Tämä kaikki tuntuu aivan uskomattomalta. Pääministeri, voiko tämä olla totta?

16.05 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on totta, että meitä on täällä nyt vain puolet hallituksesta paikalla. Tämä on yhteensattumien summa. Paljon ministereitä on ulkomaanmatkoilla. On muun muassa Ecofinin kokouksia, Pohjoismaiden ministeritapaamisia ja niin edespäin. Osa meistä on kuninkaan valtiovierailulla mukana.

Mitä tulee tähän Fennovoiman hankkeeseen, tosiaan vastuuministeri ei ole nyt paikalla, mutta voin jotakin tähän sanoa. Kaikki, mitkä koskettavat ydinturvallisuutta, ovat vakavia asioita, ja hallitus suhtautuu niihin vakavasti ja tekee tietenkin kaikkensa näitten asioiden kuntoon saamiseksi. Meillä on Säteilyturvakeskuksella näiden asioiden lupa-asiat, ja he tarkastavat tämän. Tiedän, että heidän asiantuntemuksensa on erinomaista ja myöskin maailmalla tunnustettua. Elinkeinoministeri Rehn tapaa huomenna Säteilyturvakeskuksen johtajan säännöllisessä tapaamisessa, ja tiedän, että myöskin tämä kyseinen asia on asialistalla.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

Punkt i protokollet PR 80/2016 rd

16.07 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ydinvoima itsessään on ollut myös Suomessa kansalaisten mielipiteitä jakava ja ristiriitoja herättävä asia — erityisesti nämä turvallisuuskysymykset. Sen takia on välttämätöntä, että tämä asia selvitetään. Sosialidemokraatit ovat aina lähteneet siitä, että ydinvoima-asioissa turvallisuuden täytyy olla kaiken edellä. On noudatettava korkeinta mahdollista turvallisuusstandardia. Mitään ei saa jättää tutkimatta eikä huomioon ottamatta.

Kysyn teiltä, hyvä pääministeri, vielä uudestaan siitä, mitä konkreettisesti aiotte tehdä, jotta Fennovoiman turvallisuuskulttuuri ei jätä kysymysmerkkejä eikä sijaa epäilylle. Tämä on kansalaisille elintärkeä kysymys.

16.07 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On juuri näin kuin kysyjä esittää: ydinvoimassa turvallisuus menee kaiken — kaiken — edelle. Se on selvä asia. Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnitti huomiota jo viime kesänä 2015 Fennovoimaan liittyviin turvallisuuskysymyksiin ja nosti ne viime kesänä esille. Hyvää turvallisuuskulttuuria täytyy noudattaa, se on selvä asia. Ja kuten hyvin tiedämme, tämä ydinvoimalaan liittyvä lupaprosessi on monivaiheinen ja sitten viime vaiheessa vuonna 2018 Säteilyturvakeskuksen lausunnon perusteella päätetään lopullisesta luvasta. Se on selvää, että jos tuo lausunto ei ole myönteinen, niin lupaa ei tule.

16.08 **Lauri Ihalainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä, että elinkeinoministeri Rehn keskustelee Fennovoiman kanssa tästä tärkeästä asiasta, ja Pyhäjoelle rakennettavan Fennovoiman ydinvoimalan näkökulmasta ovat nämä turvallisuusasiat tosi tärkeitä. Toivonkin, että tämä keskustelu keskittyy nyt siihen — ei enää siihen, rakennetaanko se vai ei, koska siitähän eduskunta on tehnyt päätöksiä. Ja meidän emme voi täällä poliitikkoina mitään tuuliviiripoliitiikkaa harrastaa. (Eduskunnasta: Tuulivoima!) Tässä mielessä tämän lähtökohdan pitää olla hyvä.

Sinänsä on tärkeitä, että Säteilyturvakeskuksen tekemä turvallisuusselvitys tehdään huolella, ja Säteilyturvakeskus on erittäin uskottava, maailmalla arvostusta saava instituutio, joka pystyy sen hyvin tekemään. Sille työlle pitää antaa rauha sen takia, että se lupa olisi mahdollista sitten 2018. Mutta tässä tarvitaan nyt näitä toimenpiteitä, että varmistetaan, että heidän huolensa, siis Säteilyturvakeskuksen huoli, poistuu (Puhemies koputtaa) ja nämä ratkaisut saadaan niin, että voidaan sitten itse lupaprosessiin päästä 2018.

16.09 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on juuri näin, eli tämän lupaprosessin tehtävänä on varmistaa se, että turvallisuuskysymykset ovat varmasti kunnossa vuonna 2018. Eduskunta on tehnyt periaatepäätöksen tuosta, ja nyt tämän prosessin aikana sitten turvallisuuskysymyksiin ynnä moniin, moniin muihin kysymyksiin saadaan vastaukset. Säteilyturvakeskuksen, niin kuin edustaja Ihalainenkin totesi, asiantuntemus tunnustetaan maailmalla, ja luotan täysin siihen, mikä heidän arvionsa sitten aikanaan tulee olemaan, ja sen mukaisesti voidaan toimia ja edetä.

16.10 **Susanna Huovinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On äärimmäisen hyvä, että pääministeri suhtautuu tähän esitettyyn kysymykseen tällä vakavuudella, ja on todella hienoa kuulla se, että tekin koette, että mikäli tuo turvallisuusarvio on piilessä, niin silloin tällaista rakentamislupaa ei voida kerta kaikkiaan myöntää.

Punkt i protokollet PR 80/2016 rd

Tässä Ylen tekemässä jutussa, jossa on siis siteerattu tätä STUKin tekemää selvitystä, todetaan muun muassa, että aikataulupaineet näyttävät vaikuttavan yhtiön johdon toimintaan enemmän kuin turvallisuuskohdat. Nyt herää kysymys siitä, millä aikataululla sitten pystytään tätä rakentamislupaa harkitsemaan. Ja itse asiassa kysyisin teiltä, pääministeri, onko nyt niin, että jos nämä yhtiöiden toiminnot tällä tavalla löperöiksi muuttuvat, niin pitäisikö koko rakentamislupakin tuoda itse asiassa eduskunnan käsittelyyn ja muuttaa tältä osin lainsäädäntöä, koska kyllä tämä juttu nyt antaa erikoisen kuvan tästä Fennovoiman johdon toiminnasta.

16.11 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Näissä Säteilyturvakeskuksen tarkastuksissa monesti on yritysten toiminnassa puutteita, ja yrityksellä on aina tietty aika sitten korjata nämä puutteet. Tämä prosessi voi vaikuttaa myöskin aikatauluun, se on selvä asia. Mutta kaiken tämän tarkoituksena on se, että turvallisuusasiat ovat kunnossa silloin, kun lopullinen päätös rakennusluvasta tehdään sitten vuonna 2018. En lähtisi nyt ennakoimaan sitä, miten tämä aika riittää. Minulla, niin kuin olen moneen kertaan tältä paikalta nyt todennut, on täysi luottamus siihen, että Säteilyturvakeskuksen asiantuntemus riittää siihen, että asiat saadaan kuntoon, ja ne myöskin vaaditaan kaikilta alueella toimivilta toimijoilta.

16.12 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Fennovoima on valinnut reaktoritoimittajaksi Rosatomin, jonka reaktorityömailta muualtakin maailmasta kuuluu hälyttäviä tietoja sekä turvallisuuspuutteista että teknisistä puutteista, esimerkiksi Venäjältä ja Turkista. Nyt näitä vastaavanlaisia uutisia on sitten saatu jo Fennovoimastakin.

Eduskunta myöntäessään sen periaateluvan asetti tiettyjä ehtoja, joista kaksi aikataulurajaa on mennyt umpeen, kotimaisen omistuksen ehto ja korkea-aktiivisen jätteen loppusijoituksen suunnitelman ehto. Molemmissa tapauksissa on katsottu läpi sormien. Fennovoimalle annettiin käytännössä lisäaikaa, kun se temppuili tällä kroatialaisella näennäisomistajalla, ja tänä vuonna, kun tuli umpeen määräaika, johon mennessä jätteen loppusijoitusohjelma pitäisi olla, sitäkin tosiasiaa katsottiin läpi sormien. (Puhemies koputtaa) Pääministeri Sipilä, milloin tämä läpi sormien katsominen Fennovoiman kohdalla päättyy?

16.14 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Silloin kun mennään prosessin yksityiskohtiin, niin ehkä olisi kohtuullista, että vastuuministeri on vastaamassa näihin kysymyksiin. Se on selvä asia, että kaikkia niitä eduskunnassa päätettyjä ehtoja kunnioitetaan, ja yhtiöltä on pyydetty lisäselvityksiä, ja kun lisäselvitykset on saatu, niin sitten työ- ja elinkeinoministeriö on niiden pohjalta tehnyt aina päätökset ajallaan.

16.14 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä silloin, kun ydinvoimaa rakennetaan, tietysti turvallisuuden pitää olla se ykkösjuttu. Minulla — ja uskon, että koko tässä salissa — on vahva luottamus Säteilyturvakeskuksen osaamiseen. Nyt sitten tullaan näihin aikatauluihin, tässä nyt edustaja Hassikin aiemmassa puheenvuorossaan viittasi näihin aikatauluihin. Tiukasti aikatauluista kiinni pitäminen itse asiassa voi aiheuttaa juuri yhtiössä sitä, että tulee niitä aikataulupaineita. Silloin kun Säteilyturvakeskus vaatii lisäselvityksiä tai lisää turvallisuuteen liittyviä asioita, joku aikataulu voi silloin venyä mutta lopputulos on kuitenkin hyvä: parempi turvallisuus.

Punkt i protokollet PR 80/2016 rd

Kysynkin pääministeriltä: onko tämä 2018 ehdoton takaraja, vai onko minkälaista mahdollisuutta tästä takarajasta liukua, mikäli tulee näitä tämäntyyppisiä asioita, joissa Säteilyturvakeskus katsoo tämän valvonnan (Puhemies koputtaa) olevan tarpeellista?

16.16 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin tässä on moneen kertaan todettu, turvallisuudesta ei tingitä. Ehkä minullekin oli tuolla viennedistämismatkoilla yllätys se, kuinka korkealle Säteilyturvakeskuksen osaamista maailmalla myöskin arvostetaan. Se on myöskin meille vientituote, että pystymme valvomaan ydinturvallisuutta maailmalla kunnioitetulla tavalla. Minä olen sataprosenttisen varma siitä, että tämän prosessin aikana valvonta on paikallaan sillä tavalla, että tällaisia huolia ja murheita meillä ei ole sitten, kun lopullista päätöstä tehdään.

16.16 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uskon, että suomalaisten enemmistö yhtyy tässä vihreiden näkemykseen, että Fennovoimalle ja Rosatomille periaateluvan myöntäminen oli vakava virhe, ja se enemmistö eduskunnassa, joka muodostui kokoomuksen, keskustan, SDP:n ja perussuomalaisten kansanedustajista pääosin, tässä teki mielestäni virheen. Jos joku on sitä mieltä, että päätös oli väärä, niin sen voi edelleen sanoa. Jos on muuttanut mielipidettään, se on ihan rehellistä sekin — vastauksena edustaja Ihalaiselle.

Mutta nämä toistuvat laiminlyönnit ja viivästymiset ja puutteelliset raportoinnit, mistä edustaja Hassi puhui: Hallitus ei voi antaa sellaista signaalia, että hallitus aina omissa aikatauluissaan joustaa. Ne ovat eduskunnan määrittelemiä aikatauluja, ja Fennovoima on ilmoittanut, että se kykenee rakentamaan tämän ydinvoimalan tavalla, jonka se on luvannut. Mutta Säteilyturvakeskus on virallisissa lausunnoissaan epäillyt tätä kykyä, ja minä luotan kyllä voimakkaasti Säteilyturvakeskukseen, mutta jos hallitus omilla toimillaan aina itse osallistuu päätöksenteon viivästyttämiseen ja antaa lisää aikaa, niin silloin herää kysymys, onko hallitus tosissaan.

Pääministeri, te olette sanonut, että tässä hankkeessa ei ole mitään poliittista, mutta siltikin viime vuoden kesällä ministeri Rehn keskusteli tästä hankkeesta venäläisten kanssa. (Puhemies koputtaa) Miten tämä voi olla ei-poliittinen hanke teidän mielestänne, pääministeri?

16.18 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä toimitajavalinta on yhtiön oma päätös. Sen mukaisesti sitten täällä ollaan käsitelty sitä lupaprosessia, ja se ei todellakaan ole meille millään tavalla poliittinen päätös, ei vähimmässäkään määrin. Se on yhtiön oma valinta, ja sen mukaisesti sitten tuota hanketta arvioidaan, ja niin kuin tässä on nyt jo kymmeniä kertoja todettu, turvallisuudesta piiruakaan tinkimättä. Siitä hallitus ei tule antamaan periksi, kun lopullista päätöstä sitten arvioidaan.

Frågan slutbehandlad.